

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของข้าราชการไทยในทศวรรษหน้า เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยระบบข้าราชการในอนาคต มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของข้าราชการไทยในอนาคต โดยทำการศึกษาปัจจัยที่ประกอบกันเป็นคุณลักษณะ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ค่านิยม ทศนคติ สมรรถนะ และบทบาทหน้าที่ของข้าราชการ เพื่อนำมาสรุปภาพคุณลักษณะของข้าราชการในอนาคตที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอีก 10 ปีข้างหน้า การศึกษาวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยอนาคตแนว Ethnography (Ethnographic Futures Research : EFR) โดยแบ่งภาพอนาคต (Scenario) ออกเป็น 3 ภาพ ได้แก่ ภาพอนาคตที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด ภาพอนาคตด้านบวก และ ภาพอนาคตด้านลบ การศึกษาใช้วิธีการระดมสมองกลุ่ม การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขา การระดมสมองกลุ่มข้าราชการที่มีศักยภาพสูงหรือผู้มีผลงานดีเด่น การประชุมระดมสมองกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในมหาวิทยาลัยชั้นนำ การสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ข้าราชการในกลุ่มผู้บริหารระดับสูง กลุ่มข้าราชการที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance and Potential System : HiPPS) ข้าราชการโครงการพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่ (New Wave Leadership Program) นักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ (นปร.) และกลุ่มนักเรียนทุนรัฐบาลทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งสิ้นจำนวน 700 คน

จากการศึกษาพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของข้าราชการไทยในทศวรรษหน้า ควรประกอบด้วย 3 คุณลักษณะสำคัญดังนี้ 1) คุณลักษณะของข้าราชการมืออาชีพ (Professionalism) 2) คุณลักษณะของข้าราชการที่มีจิตสาธารณะ (Public ethos) 3) คุณลักษณะของข้าราชการที่มีจริยธรรม (Ethics) โดยคุณลักษณะหลักสำคัญทั้ง 3 ประการดังกล่าว จะมีคุณลักษณะย่อยซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละภาพอนาคต

เพื่อให้ข้าราชการไทยในทศวรรษหน้ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการออกแบบระบบต่างๆ ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐแบบใหม่ เช่น ระบบการสรรหาและคัดเลือก ระบบการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาข้าราชการให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

